

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств Дніпропетровської області щодо їх ділових очікувань*

IV квартал 2021 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Дніпропетровської області в IV кварталі 2021 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Дніпропетровської області у IV кварталі 2021 року свідчать, що респонденти очікують скорочення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні, водночас позитивно оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Прогнозується посилення інфляції та девальваційних процесів.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **скорочення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – «мінус» 2.6% (у попередньому кварталі – 12.8%) (графік 1). У цілому по Україні респонденти очікують зростання обсягів виробництва – 8.3% (графік 1). Найбільш песимістично налаштовані респонденти підприємств сільського господарства (баланс відповідей – «мінус» 50.0%);
- **зростання цін на споживчі товари та послуги вищими темпами:** частка респондентів, які очікують, що зростання споживчих цін перевищить 7.5%, зросла до 57.3% (у попередньому кварталі – 40.3%), у цілому по Україні – 61.3%. **Головними чинниками інфляції** респонденти називають витрати на виробництво, ціни на світових ринках та курсові коливання гривні до іноземних валют (графік 2);
- **подальшу девальвацію національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 71.4% респондентів (у попередньому кварталі – 64.1%), у цілому по Україні – 72.2%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – 5.2% (у попередньому кварталі – 1.3%), у цілому по Україні – 9.7% (таблиця). Найоптимістичніші очікування в респондентів торгівлі (баланс відповідей – 30.0%);
- **збільшення загальних обсягів реалізації виробленої продукції нижчими темпами:** баланс відповідей – 13.0% (у попередньому опитуванні – 25.0%) (таблиця), у тому числі обсягів реалізації продукції на зовнішньому ринку: баланс відповідей – 5.4% (у III кварталі 2021 року – 25.7%). У цілому по Україні баланси відповідей – 21.8% та 20.6% відповідно;
- **зростання інвестиційних видатків** як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар: баланси відповідей – 7.0% та 20.8% відповідно (у попередньому кварталі – 8.1% та 19.7% відповідно) (таблиця), у цілому по Україні: баланси відповідей – 6.9% та 19.1% відповідно;
- **скорочення кількості працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – «мінус» 6.4% (у попередньому кварталі – «мінус» 6.3%) (графік 4). У цілому по Україні прогнозується помірне зростання кількості працівників – 2.9%. Найбільше скорочення чисельності працівників очікують респонденти підприємств транспорту та зв'язку (баланс відповідей – «мінус» 37.5%), водночас керівники підприємств добувної промисловості мають оптимістичні очікування (баланс відповідей – 22.2%);
- **зростання цін як на товари/послуги, що купуються, так і на продукцію власного виробництва високими темпами:** баланс відповідей – 93.5% та 74.0% відповідно (у III кварталі 2021 року – 76.3% та 55.0% відповідно) (графік 6). Найвищі очікування щодо зростання цін на товари/послуги власного виробництва – у респондентів переробної промисловості та торгівлі (баланси відповідей – 90.9% та 90.0% відповідно). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва більше впливатимуть ціни на енергоносії, сировину, матеріали та вартість трудових ресурсів (графік 7);
- **зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника вищими темпами:** баланси відповідей – 74.7% і 62.8% відповідно (у III кварталі 2021 року – 53.2% і 51.9% відповідно) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти назвали занадто високі ціни на сировину, матеріали та енергоносії (графік 5).

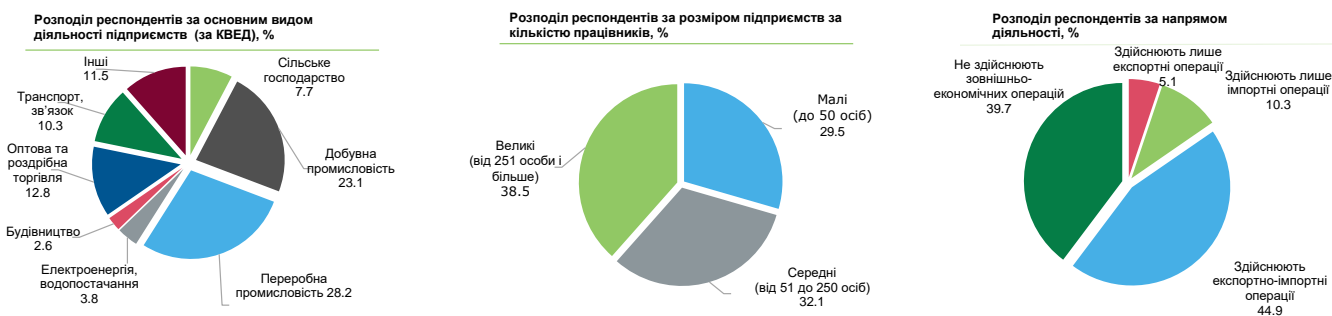
Очікування щодо зростання потреби підприємств області в позикових коштах найближчим часом дещо послабилися (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити, надають перевагу кредитам у національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів, за оцінками респондентів, останнім часом стали жорсткішими (графік 9). Занадто високі ставки за кредитами залишаються основним стримуючим чинником залучення кредитних ресурсів (графік 10).

97.4% респондентів зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 98.1%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

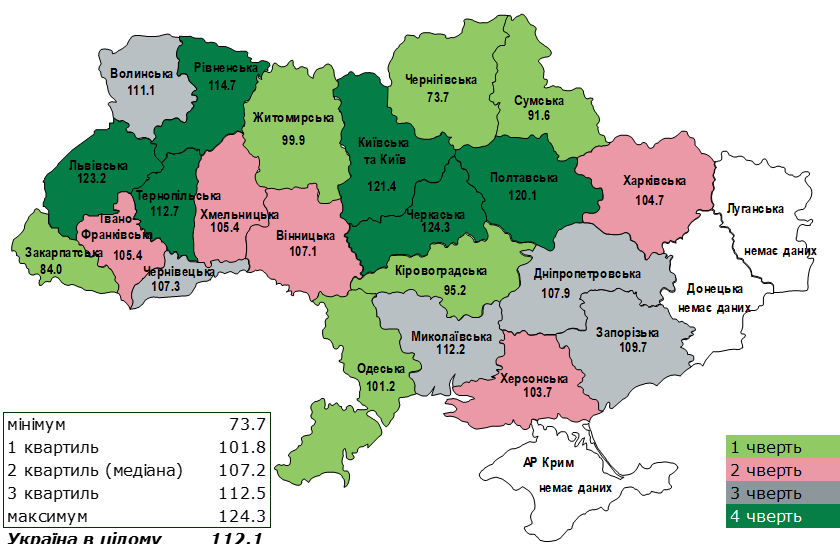
- **поточний фінансово-економічний стан підприємств поганий:** баланс відповідей – «мінус» 10.4% (у III кварталі 2021 року – «мінус» 6.3%). У цілому по Україні поточний фінансово-економічний стан добрий – 7.6%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва залишається нижчий, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 2.2% (у III кварталі 2021 року – «мінус» 13.6%);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних потужностей:** баланс відповідей – 19.7% (у III кварталі 2021 року – 3.8%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 03 листопада – 01 грудня 2021 року;
- опитано всього 78 підприємств;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство, добувна та переробна промисловість, торгівля, транспорт та зв'язок, інші.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

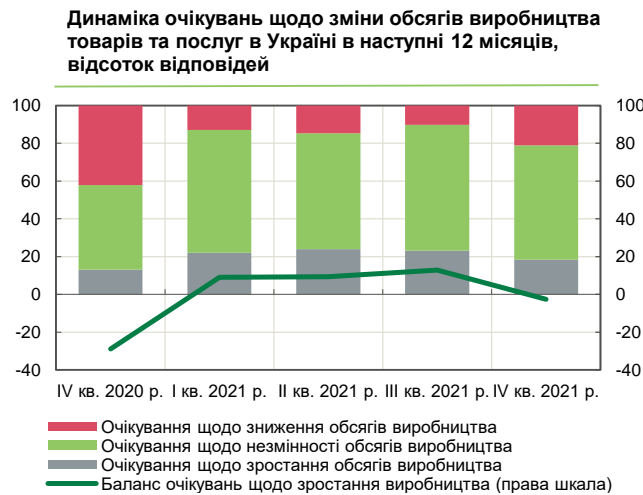
*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Дніпропетровської області щодо їх ділової активності (за складовими)

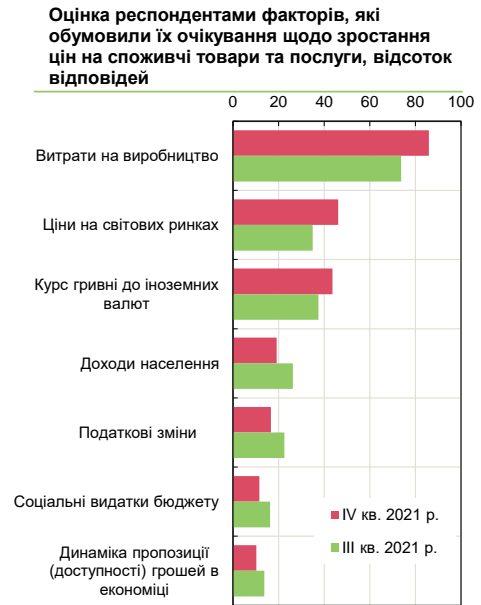
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	IV кв. 2020 р.	I кв. 2021 р.	II кв. 2021 р.	III кв. 2021 р.	IV кв. 2021 р.
фінансово-економічного стану	-10.3	7.8	13.7	1.3	5.2
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	-1.3	24.1	11.5	25.0	13.0
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	-7.2	15.5	8.2	8.1	7.0
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	-6.8	23.6	14.9	19.7	20.8
кількості працівників	-11.8	13.2	2.6	-6.3	-6.4

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.
³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

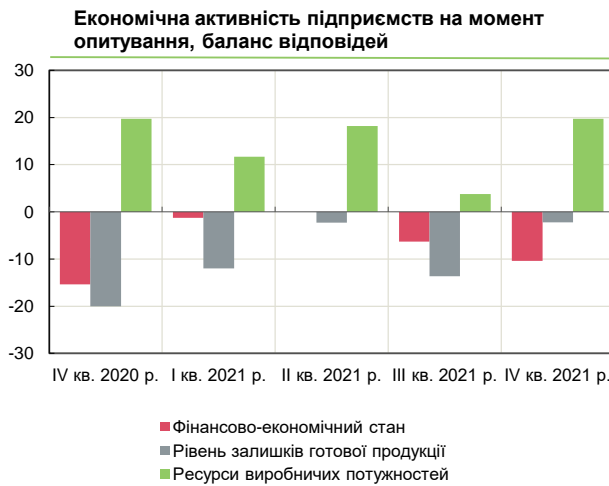
Графік 1

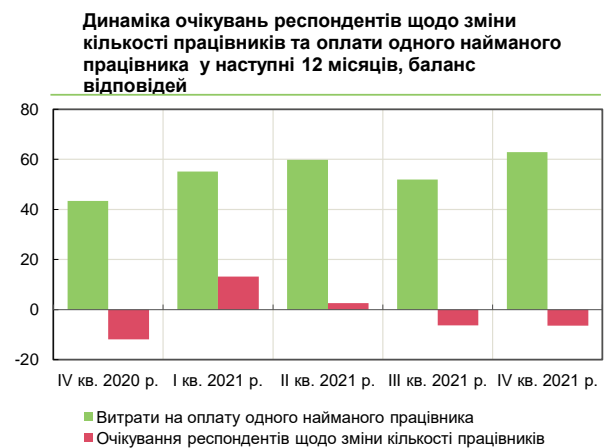
Графік 2

Графік 3

Графік 4

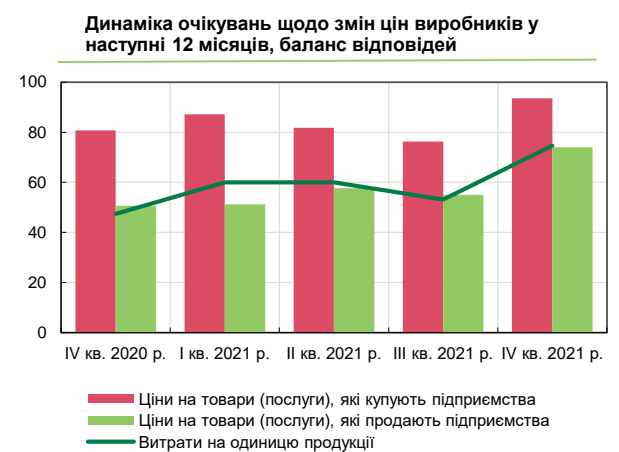

Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

Графік 6

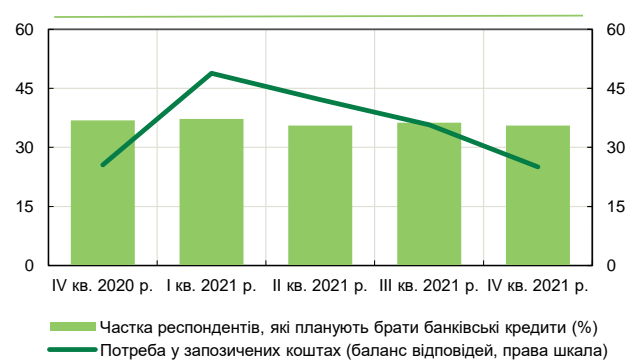
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

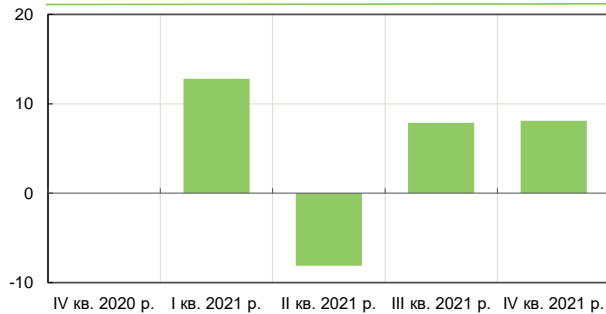
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

